

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082/610- **261571**
Konu : Yazılı soru önergeleri

.../.../2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları, Bakanlığımıza geliş tarih-sayıları ile konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EKLER:

- Liste (4 Adet- 4 Sayfa)
- Cevap yazısı (47 Adet, 80 Sayfa)

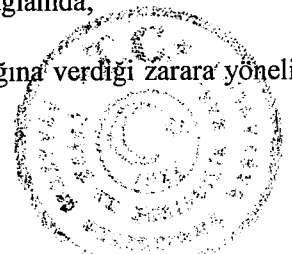
**T.C. ÇEVRE VE
ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI**

**İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ'NÜN
TBMM 7/18693 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR
SORULARI VE CEVABI**

SORULAR:

Anayasanın 56. maddesi "Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek devletin ve vatandaşların ödevidir" demektedir. Türkiye'de yurttaşlar 'Su ve Vicdan' Nöbetleri tutulan Kaz Dağları'nda, Hasankeyf de, Murat Dağı'nda, Munzur'da, Aydın'da, Denizli'de, Manisa'da ve daha birçok ilimizde olduğu gibi toprağını, bahçesini, havasını, suyunu, sağlığını, ekmeğini kaybetme kaygısı yaşamaktadır. Hükümetin halk sağlığını ve doğal yaşamı yok sayan, sermayeyi koruyan enerji politikalarına karşı ekoloji derneklerinin, doğa savunucularının, yerel halkın, köylülerin itirazları yok sayılmakta, mülki idare amirleri eliyle desteklenen hukuksuz müdahalelerle karşılaşmaktadırlar. Çoğu zaman kolluk güçlerinin şirketlerden yana yerel halka ve doğa savunucularına şiddet uyguladıkları basında yer almaktadır. 26.08.2019 tarihinde Manisa Salihli Hacıbektaşlıda bir yurttaşın özel mülkü olan araziye mıcır dökerek yol haline getiren Sanko Enerji Şirketi'nin, arazi sahibinin, köylülerinin ve doğa savunucularının itirazına rağmen toprağını kullanması, yol haline getirdiği tarladan iş makineleri geçirerek hukuksuz JES sürecini yürüttüğü görülmüştür. Bu hukuksuzluğa ve suça itiraz eden halka şiddet uygulanmış, kadınlara jandarma tacizkar müdahalelerde bulunmuş ve keyfi şekilde 26 kişi hukuksuzca gözaltına alınmıştır. Dünyada Jeotermal enerji üretiminin olmazsa olmaz üç kuralı; santrallerin yaşam alanlarından uzağa kurulması, yeraltından çekilen akışkanla birlikte gelen ve yoğunlaşmayan gazların atmosfere salınmaması ile akışkanın bir damlasının dahi yerüstüne deşarj edilmemesidir. Türkiye'de yaşanan süreçte jeotermal enerji kaynaklarının yoğunluğunun Ege Bölgesinde daha fazla kar odaklı, çevre tahribatlarının ve talanlarının görmezden gelindiği ve buna dair önlemlerin alınmadığı, kuyu ve nakil hatlarının yaşam alanlarını sardığı, yaşanmayacak vahşi deşarj yöntemlerinin uygulandığı ve bölgenin geri dönülemez tahribatlara uğradığı bir uygulama söz konusudur. Kontrolsüzce yapılan jeotermallerin sondaj çalışmalarının yer altı sularına, tarıma, doğaya ve insan sağlığına verdiği geri dönüşümü mümkün olmayan zararları rant uğruna görmezden gelinmektedir. 14 Ağustos 2017 tarihinde Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın, yeraltı sularımızda tehlikeli düzeyde zehirlenme olduğunu resmi raporlarla bildirip, "artık madencilik ve JES projeleri için izin verilmesin" diye Manisa ve İzmir valiliklerine yazı göndermesine rağmen halen bu projelere izin verilmesi "CED gerekli değildir" diye kararlar alınması, AKP iktidarının halk sağlığını ve doğal yaşamı yok sayan enerji politikalarını, JES'ler için verilen izinlerin ve açılan ihalelerin hukuka aykırılığını gösterirken, yurttaşlarımızın JES'lere karşı mücadelesinin meşruiyetini ve hukuki olduğunu gözler önüne sermektedir. Türkiye'nin en verimli tarım arazilerinin olduğu Manisa'nın Salihli İlçesi Hacıbektaşlı Köyü'ndeki Sanko Enerji Şirketi'nin 76 dekarlık alanda kurmak istediği Jeotermal Enerji Santrali bölge halkının tarım alanlarına, içme suyuna, köy halkının evlerine yakın olmayıp iç içedir. Köy okulu JES işletmesine 100 metre mesafededir. Olay yargıya taşınmıştır. Mahkeme aşaması sürerken şirketin JES alanına tırlarla konteynır yüklü malzeme ve sondaj aletlerini getirmek üzere Manisa Valiliği'nce tırlara eşlik etmesi için jandarma ekibi görevlendirdiği, söz konusu köylünün arazisinden izinsiz olarak mucur döşenmek suretiyle yol yapıldığı, arazi sahibinin bu nedenle Salihli 3. Noterliği aracılığıyla şirkete 21 Mart 2019 tarihinde ihtarname gönderdiği, şirketin kendisine Salihli Belediyesi'nin zabıtalara eşliğinde yeni yol açma çalışmasına başladığı, şirketin yeni yol çalışması yaptığı bölgenin bir parsel okul arsası olarak bir parsel de özel mülkiyet olan ve imar planının henüz uygulanmadığı bir yer olduğu, şirketin gece vakti kepçeler ile ağaç kestigi, bunun üzerine şikayette bulunan vatandaşlara "ağaç sahibinin bulunacağı" şeklinde bir açıklama yapıldığı edinilen bilgiler arasındadır. Bu tablo yani Vali, Kaymakam, Belediye ve Şirket'in iç içeliği son derece düşündürücüdür. Haksızlığa uğrayan köylüler sormaktadır; hak, hukuk, adalet nasıl sağlanacak, kim kime şikâyet edilecektir? Burada bölge halkı ve köylüler 30-40 yıllık ömrü olan JES şirketlerinin yıllardır sırf daha fazla para kazanma hırsıyla jeotermal enerji yatırımlarının talan edilircesine kullanılmasına, siyasi rant uğruna hukuksuzluklara göz yuman resmî yetkililere, şirketlerin bölgeden gittikten sonra verimsizleşecek topraklarına, ekosistemdeki ve yaşam alanlarındaki olumsuz değişimlerine, sağlıklarına, geçim kaynakları olan tarım ürünlerine yönelik tehditlerine karşı, hukuk mücadelesinin yanında sessizce tarlada oturarak yaptıkları itirazlarının plastik mermi, biber gazı ve coplarla karşılık bulması, kolluğun pervasızca kadın erkek köylülere ve doğa savunucularına şiddet uygulaması Salihli Köylülerinin ve halkımızın meşru iradesini yok saymaktır. Bu bağlamda;

- 1) Jeotermal sondaj çalışmalarının yer altı sularına, tarıma, doğaya ve insan sağlığına verdiği zarara yönelik Bakanlığınızca yapılan bilimsel bir çalışma var mıdır?

- 2) Bölgelere göre faaliyette olan JES sayısı kaçtır, ruhsat verilen toplam JES sayısı kaçtır?
- 3) Bakanlığınız tarafından toprağa, havaya ve yer altı- üstü sulara karışan zehirli atıkların ölçümü yapılmış mıdır? Yapılmış ise ölçüm sonuçları nelerdir? Yapılmamış ise niçin yapılmamıştır?
- 4) Sanko Enerji Şirketi, Manisa Salihli'de inşa edilmekte olan JES kuyularını tarım alanlarına, yerleşim yerlerinin içine, okulun 100 metre yakınına kurabilme gücünü nereden almaktadır?
- 5) Manisa'nın Salihli ilçesi, Hacibektaşlı Köyünde Vali, Kaymakam ve Belediye'nin köylülerin doğasını, geçimini, geleceğini mahvedecek bir şirketin çıkarları için devletin polisini, jandarmasını köye yığacak şekilde halkın iradesini, itirazını görmezden gelerek yaşam alanlarına JES yapılmasının nedeni nedir?
- 6) Şehir içlerinde yerel yönetimlere yani kamu idaresine ait olan yol yapım çalışması "hak ve yetkisi" nasıl hususi ihtiyacı için özel bir şirkete devredilmektedir?
- 7) Henüz imarlaşma başlamadığı halde şimdiden taşeron firmalara yol yapımı için ihale açılmış mıdır? İhaleye ne zaman çıkılmış ve inşaat firması olmayan elektrik firmasına nasıl ihale verilmiştir?
- 8) JES firmalarının bu şekliyle kanun dışı hareket ediyor olabilmelerinin sebebi Bakanlığınızın denetim eksikliğinden mi kaynaklanmaktadır?
- 9) Bizzat Manisa Valisi tarafından tarafıma sözlü olarak bildirilen adı geçen JES firmasının uygulamasının kanuni ve hukuki olduğuna dair belgeyi yurttaşların haklı tepkilerini dikkate alarak kamuoyu ile paylaşmayı düşünüyor musunuz?
- 10) Bakanlığınız Su Yönetimi Genel Müdürlüğü'nün 14.08.2017 tarihli yazısında yer alan "Gediz Havzası Çalışmasında, aşılması gereken arsenik seviyesinin 53 ppb olarak belirlenmiş ancak yapılan 3 dönem izlemeler neticesinde havzadaki değerin 3000 ppb üzerinde değere ulaştığının görüldüğü, bu kirliliğin sebebinin de jeotermal ve madencilik faaliyetleri olduğu belirtilmesine rağmen JES'lere halen izin ruhsatı verilmesinin nedeni nedir?
- 11) Alaşehir Alkan Köyünde patlayan jeotermal kuyusu ve Salihli'de sondaj kuyusundan çıkan sıcak akışkanların bağlara, su kaynaklarına zarar verdiği resmi kurumlar tarafından tespit edilmesinden sonra JES izni ruhsatı verilen firma sayısı kaçtır?
- 12) Alaşehir Kemaliye ve Toygar Kasabalarındaki JES kuyusu patlamaları ile ilgili soruşturma başlatılmış mıdır? JES denetimleri yeterli ve düzenli midir? Bu konuda Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü'nün bu yöndeki faaliyetleri ve sorumluluğu denetlenmekte midir? Patlama olan ve akışkan altında kalan tarımsal arazilerin bilimsel incelemesi ve tazmini hususları değerlendirilmiş midir?
- 13) Manisa Ziraat Odası'nın yeraltı sulama sularının dönemsel tahlil sonuçları dikkate alınmakta mıdır?
- 14) Manisa ilçe ve köylerinde ÇED raporuna gerek duyulmadan açılmak istenen JES kuyusu var mıdır?
- 15) Jeotermal atıkların insan ve tüm canlıların sağlığına etkileri nedeniyle son yıllarda Ege Bölgesinde arttığı gündeme getirilen kanser vakaları araştırılmış ve kamuoyu bilgilendirilmiş midir?
- 16) Bakanlığınızca JES izinleri verilirken halk sağlığının olumsuz etkilenmesini önlemek amacıyla "Sağlık Etki Değerlendirmesi" Raporu istenmesine yönelik bir çalışmanız var mıdır?
- 17) Uzmanlarca dile getirilen jeotermal kaynakların fazlaca kullanıldığı arazilerde yapılan reenjeksiyonun sismik aktiviteyi tetiklemekte ve depremlere neden olduğu açıklamalarına yönelik olarak bu bölgelerde jeotermal elektrik üretim alanlarında doğal depremsellik ve tetiklenmiş depremsellik kayıt ve değerlendirme uygulamaları yapılmakta mıdır?

CEVAP:

Bakanlığımızca/İlgili Valilikçe (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) yürütülen ÇED süreçlerinde ilgili kurum/kuruluşların mer'î mevzuatları kapsamında görüşleri alınarak, ÇED süreci tamamlanmakta ve bu doğrultuda ÇED kararları verilmektedir.

Bakanlığımız/İlgili Valilik (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) tarafından yürütülen ÇED süreçlerinde, projenin mevcut çevre ve insan sağlığı üzerine yapacağı etkiler, ilgili kurum/kuruluşlarca yapılan değerlendirmeler doğrultusunda incelenmekte olup, ÇED süreci içerisinde birçok veri toplanmakta, hazırlanan bilimsel raporlar ve teknik çalışmalarla çevre korumaya yönelik önlemler aldırılmaktadır. ÇED Yönetmeliği kapsamında ÇED Olumlu/ÇED Gerekli Değildir/ÇED Kapsam Dışı görüşü olmadan, hali hazırda yürütülen jeotermal kuyu çalışması tespiti yoktur. Böyle bir durumun tespiti halinde 2872 sayılı çevre Kanunun 10. maddesi gereği faaliyet durdurma ve aynı Kanunun 20. maddesi gereği idari para cezası uygulanmaktadır. ÇED Yönetmeliğine göre Bakanlığımıza başvuruda bulunulan 33 adet Jeotermal Enerji Santrali projesine "ÇED Olumlu" kararı verilmiştir.

Bu kapsamda; Bakanlığımız tarafından/İlgili Valilikçe (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) yürütülen ÇED süreçlerinde, projenin ilintili olduğu mevcut çevrenin (su-toprak-hava) ortaya konulması amacıyla ölçüm ve analizler yapılmaktadır.

Söz konusu ölçüm ve analizlerin sonuçları, ilgili Nihai ÇED Raporları ve Proje Tanıtım Dosyalarında yer almaktadır. ÇED Yönetmeliği'nin 18. Maddesinde de belirtildiği üzere, Bakanlığımız, Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu kararı veya "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararı verilen projelerle ilgili olarak, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu veya Proje Tanıtım Dosyasında öngörülen ve proje sahibi tarafından taahhüt edilen hususların yerine getirilip getirilmediğini izler ve kontrol eder.

Bu görevi yerine getirirken de gerekli görmesi durumunda ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar. 2872 sayılı Çevre Kanunu ve ilgili Yönetmelikleri gereğince Bakanlığımız ve İl Müdürlüğümüzce yapılan denetimlerde çevre mevzuatında belirtilen usul ve esaslara uyulmadığı tespit edilen işletmelere idari para cezası uygulanmakta, ayrıca çevre ve insan sağlığı için tehlike yaratan işletmelerin faaliyeti ise kısmen veya tamamen, süreli veya süresiz olarak durdurulmaktadır.

Bakanlığımızca; Sürekli Atık su İzleme Sistemleri (SAİS) İstasyonları ile 282 atık su arıtma tesisine ait çıkış suları 7/24 gerçek zamanlı izlenerek, veriler Bakanlığımız Merkezi Veri Tabanına aktarılmaktadır. Ayrıca, sürekli Emisyon Ölçüm Sistemleri (SEÖS) kapsamında tesis baca çıkışlarından emisyon değerleri 7/24 on-line izlenerek veriler Bakanlığımız Merkezi Veri Tabanına anlık olarak aktarılmakta ve elektronik olarak arşivlenmektedir.

Ayrıca, Tarımsal Sulama için dönemsel sulama suyu izleme sonuçlarının dikkate alınması ve bunlara riayet edilmesi ile ilgili husus; Tarım ve Orman Bakanlığı, DSİ Genel Müdürlüğü ve bağlı diğer kuruluşlar yetkisinde olup, Jeotermal Enerji Santrallerindeki, Jeotermal kaynak kullanımına yönelik arama ve işletme izinlerine ilişkin bilgiler Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının (MAPEG) uhdesinde bulunmaktadır. Jeotermal Enerji Santrallerin bulunduğu bölgedeki kanser vakalarına ilişkin sayısal bilgilerin de Sağlık Bakanlığından temin edilmesi gerekmektedir.

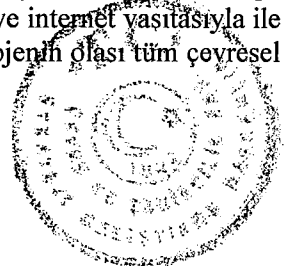
Diğer taraftan, konuya ilişkin iş ve işlemler ile yapılan diğer ayrıntılı çalışmalar hakkında, Manisa Valiliğinden alınan bilgilere göre;

Salihli İlçesi Hacıbektaşlı Mahallesi civarındaki jeotermal faaliyetlere ilişkin, Sanko Enerji San. ve Tic. A.Ş. tarafından, Manisa İli, Salihli İlçesi, Hacıbektaşlı Mahallesi civarında bulunan ve Manisa Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığınca (mülga Manisa İl Özel İdaresi) verilmiş olan 178 no.lu Jeotermal Kaynak İşletme Ruhsatlı Sahada yapılması planlanan "Jeotermal Kaynak Arama" projesi ve "19,5 MWe Jeotermal Enerji Santrali (JES)" projesi olduğu, bir biri ile ilintili iki ayrı ÇED süreci yürütülen projenin işletme ruhsatının Salihli Belediye Başkanlığı uhdesinde bulunduğu,

Anılan firma ile Belediye Başkanlığı arasında yapılan sözleşme ile jeotermal kaynak arama ve işletme faaliyeti Sanko Enerji San. ve Tic. A.Ş. tarafından gerçekleştirildiği, Isıl kapasitesi 5 MWe ile 20 MWe arasında olan Jeotermal kaynağın çıkartılması ve kullanılmasına ilişkin faaliyetler (Jeotermal Enerji Santralleri) ; ÇED Yönetmeliği EK-II Listesi 44. maddesi, Jeotermal Kaynağın Aranmasına ilişkin faaliyetler de (Kuyu Sondajları) mı Yönetmeliğin EK-II Listesi 55. maddesi kapsamında değerlendirildiği, bu projelerin ÇED Süreçleri Valilikçe yürütüldüğü,

Planlanan faaliyet ve etki alanının; çevresel hassasiyetleri göz önünde bulundurularak, projenin tüm çevresel etkilerinin değerlendirildiği ve bu çevresel etkilere karşı alınması öngörülen tedbirlerin yeterliliğinin belirlendiği karar sürecinin olduğu, "Jeotermal Kaynak Arama Projesine" ilişkin olarak yatırımcı firma tarafından ÇED Yönetmeliği hükümleri kapsamında hazırlatılan Proje Tanıtım Dosyası, Bakanlığımız e-ÇED sistemi üzerinden 28/07/2017 tarihinde Manisa Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne sunularak, ÇED süreci başlatıldığı,

25/11/2014 tarih ve 29186 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin 15, 16 ve 17. maddeleri kapsamında, jeotermal kaynak arama projesine ilişkin olarak sunulan Proje Tanıtım Dosyası üzerinde teknik, idari ve mevzuat açısından inceleme ve değerlendirme sürecinin tamamlandığı, söz konusu proje hakkında Valilikçe 12/07/2018 tarih ve E-2018359 sayılı "ÇED Gerekli Değildir Kararı" verildiği, verilen ÇED Kararının Kaymakamlık ve Valilik ilan panolarında askıda ilan yöntemi ve internet vasıtasıyla ile halka duyurulduğu, yaklaşık bir yıl süren ÇED inceleme-değerlendirme sürecinde; projenin olası tüm çevresel etkileri detaylı olarak irdelendiği,

Bunun yanı sıra; Devlet Su İşleri 2. Bölge Müdürlüğü, Manisa Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı, mülga Manisa İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü (yeni Tarım Orman İl Müdürlüğü) ile Manisa İl Kültür ve Turizm Müdürlüğünün projeye ilişkin olumlu görüşleri alınmak suretiyle ÇED Gerekli Değildir Kararı verildiği, Manisa Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünce en son 02/09/2019 günü mahallinde yapılan denetimde; proje alanında sadece bir noktada SL-53 kuyu lokasyonunda sondaj alanı hazırlama ve nakliye çalışmasına başlandığının tespit edildiği, Hacıbektaşlı Mahallesiindeki SL-53 kuyu lokasyonunun mülkiyetinin Salihli Belediye Başkanlığına ait olduğu, ilgili Belediyesince Sanko Enerji San. Ve Tic. A.Ş.'ye kiralandığı, belediye ile ilgili firma arasında yapılan protokol gereğince, kuyunun Salihli İlçesi Jeotermal Evsel Isınma Sisteminde kullanılması öngörüldüğü,

Manisa İli, Salihli İlçesi, Hacıbektaşlı Mahallesi civarında bulunan 178 no.lu Jeotermal Kaynak İşletme Ruhsatlı sahada Sanko Enerji San. ve Tic. A.Ş. tarafından yapılması planlanan 19,5 MWe kapasiteli JES projesine ilişkin olarak, yatırımcı firma tarafından ÇED Yönetmeliği hükümleri kapsamında hazırlatılan Proje Tanıtım Dosyası, e-ÇED sistemi üzerinden 14/12/2018 tarihinde İl Müdürlüğüne sunularak, ÇED sürecinin başlatıldığı, planlanan projenin su varlığı üzerinde belli riskleri olabileceği düşünülerek bu konu hakkında ilgili kamu kurumu olan Devlet Su İşleri 2. Bölge Müdürlüğünden kurum görüşleri sorulduğu ve olumlu görüşü alınması üzerine,

Valilikçe ÇED Gerekli Değildir Kararı verildiği, yapılan denetimde proje alanının tamamen boş olduğunun görüldüğü ve henüz hiçbir çalışmaya başlanmadığı tespit edildiği, ÇED Olumlu Kararı/ÇED Gerekli Değildir Kararının nihai bir izin yada ruhsat niteliğinde olmadığı, ÇED süreci tamamlanan bir proje için ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından, kendi mevzuatları çerçevesinde gerekli izin ve ruhsatların alındığı, olası tüm çevresel risklerinin ve bu risklerin giderilmesi için gerekli tedbirlerin belirlendiği bir süreç olarak tanımlanabildiği,

Planlanan projelerin; tarım alanları, su varlığı ve kültür varlıkları üzerinde belli riskleri olabileceği düşünülerek ÇED süreçlerinde bu konular hakkında ilgili kamu kurumları olan Devlet Su İşleri 2. Bölge Müdürlüğü, Manisa Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı, Manisa Tarım Orman İl Müdürlüğü ile Manisa İl Kültür ve Turizm Müdürlüğünün projeye ilişkin olumlu görüşleri alınmak suretiyle Karar tesis edildiği, alıcı ortam standartlarını sağlamak koşuluyla 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanununa istinaden yayımlanan Yönetmelik, Tebliğ ve Genelgelerde JES' lerin ve Jeotermal Kuyuların yerleşim alanına mesafesine ilişkin kısıtlayıcı hiç bir hüküm bulunmadığı, Manisa İli sınırları dahilinde hali hazırda faaliyet gösteren JES sayısı 8 adet olduğu,

Jeotermal Kaynak Arama Ruhsatlarının düzenlenmesine yönelik iş ve işlemlerin; Büyükşehirlerde İl Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları tarafından yürütüldüğü, JES'ler için düzenlenen Enerji Üretim Lisansları da Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından verildiği, JES'lerin faaliyetleri esnasında çıkan katı formdaki tehlikeli/tehlikesiz atıkları (çöp, kurutulmuş jeotermal çamurlar ve benzeri) bertaraf öncesi gerekli analizler ve atık türü tespiti ve sonrasında yasal olarak belgeli bir şekilde bertaraf edildiği, diğer gaz atıklar ile ilgili modellemeli şekilde her firma belirli parametrelerde yaptırdığı ölçüm sonuçlarını Manisa çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne sunduklarını ve İl Müdürlüğünce gürültü ölçüm raporları vb. ölçümler neticesinde gerekli denetimlerin yapıldığı,

Tarım ve Orman Bakanlığı (Mülga Orman ve Su İşleri Bakanlığı), Su Yönetimi Genel Müdürlüğünün "Gediz Havzası Arsenik Seviyeleri Hk." konulu 14/08/2017 tarih ve 173934 sayılı yazısının sonuç bölümünde; "yazı ekinde belirtilen ve kırmızı renkte gösterilen yeraltı suyu kütlelerindeki arsenik değerinin bu parametre için belirlenen eşik değer altına düşürülmesi maksadı ile havzadaki yeraltı suyu kütlelerinde jeotermal ve madencilik faaliyetlerine yeni izin ve ruhsatların verilmemesi gerekmektedir" denildiği, Ancak, aynı Genel Müdürlüğün konu hakkındaki 05/01/2018 tarih ve 4958 sayılı yazısında jeotermal ve madencilik faaliyetlerine ilişkin olarak yeni izin verilmemesi hususunun; 14/08/2017 tarihli ve 173934 sayılı yazısı itibariyle arama ruhsatlarının düzenlenmesi için ilgili kurumlara hiçbir başvuru yapılmamış olması durumunda geçerli olduğu, bu tarihten önce ilgili kuruma arama ruhsatı başvurusu yapılmış olması, arama faaliyetleri için izin alınmış olması, işletme ruhsatı alınmış olması ve işletme aşamasındaki faaliyetler için uygulanamayacağının açıkça belirlendiği,

Manisa İlinde; gerek Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünce ÇED Gerekli Değildir ve gerekse Bakanlığımızca verilen ÇED olumlu Kararına ilişkin tüm jeotermal kaynak arama projeleri için yatırımcı firmalarca yetkili kurumlara yapılan arama ruhsatı başvuruların 14/08/2017 tarih ve 173934 sayılı yazıdan önce olduğu,

İl'de yaşanan Jeotermal Patlamaların ise Manisa İli Salihli ve Alaşehir İlçeleri sınırları içinde faaliyet gösteren Jeotermal Elektrik Santralleri (JES) ile ilgili olduğu, Öncelikle Jeotermal Elektrik Santralleri (JES) yerin 900 ile 2500 metre arasında değişen derinlikleri değişen yeraltı tabakasından belirli derecelerde sıcak su çekilip, sıcaklığından faydalanan istemler aracılığı ile elektrik enerjisi üretilmesi akabinde yine jeotermal suyun çekildiği derinliğe başka bir jeotermal kuyusu ile yer altına basılarak sürekliliğin sağlanması süreci olduğu ve Bölgede 2012 yılı içinde kuyu açılması esnasında yerden gelen yüksek basınç dengelenememesinden ötürü 1 adet kaza meydana geldiği, kazayla ilgili olarak, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne yapılan denetim ve tespitler sonucu idari yaptırım uygulandığı, bunu akabinde çevresel olumsuzlukların ve kirliliğin giderilmesi çalışmalarının yapıldığı, mağdur olan üzüm bağ sahipleri için gerekli hasar tespit çalışmaları neticesinde; Tarım ve Orman İl Müdürlüğü tarafından zarar gören alanların ileriye dönük vereceği ürün ve kullanım hakkı bedellerinin ilgili firmalardan direkt veya yargı yoluyla tahsilinin yapıldığı,

İkinci olarak 23.01.2019 tarihinde meydana gelen Enerjeo Kemaliye Enerji Üretim A.Ş.'nin Kemaliye Mahallesi sınırları içinde reenjeksiyon kuyusunun ağzındaki metal borunun kaynağında meydana gelen çatlak sonucu alıcı ortama jeotermal su kontolsüz deşarj olduğu, olay sonucu çevre üzüm bağlarının bir kısmı kaza olayının ilk anlarında zarar görmüş ve firma tarafından alınan önlemler ile jeotermal su tahliye edildiği, bu hususta da İl Müdürlüğüne idari yaptırım uygulandığı ve çevresel olumsuzluklar ile kirliliğin giderilmesi çalışmalarının yapıldığı, zarar gören üzüm bağ ve toprak verimliliği ile ilgili Tarım ve Orman İl Müdürlüğü tarafından zarar gören alanın ileriye dönük vereceği ürün ve kullanım hakkı bedelleri tahsilinin ilgili Firmalardan direkt veya yargı yoluyla tahsilinin yapılacağı,

Salihli ve Alaşehir İlçelerinde Maden Tetkik Arama-MTA tarafından daha önceden yapılan çalışma ve ruhsatlandırma sonucu bölgenin jeotermal açısından zengin olduğu, ve rezervin durum tespitinin yapıldığı, bölgede çalışan her firma bu verilere ve ruhsat esasına göre çalıştığı, Ayrıca, her firma 2872 Sayılı Çevre Kanunu kapsamında yürürlükte olan ÇED Yönetmeliği ve Çevre İzin Lisans Yönetmeliği kapsamında gerekli görüş ve izinlerini almak suretiyle işlerini yürüttüğü, bununla birlikte, söz konusu çevre kirliliği ile ilgili idari yaptırım uygulanması ve 2872 Sayılı Çevre Kanunu'nun 20. maddesinin son fıkrasında yer alan "Bu maddenin uygulamasında Türk Ceza Kanunu ile diğer kanunların, fiilin suç oluşturması haline ilişkin hükümleri saklıdır." hükmü gereğince idari yaptırım uygulanan firma ve yetkilileri hakkında Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulduğu,

Jeotermal enerjinin üretimi için yeraltından çıkan sıcak suyun sıcaklığından faydalanılabilmesi için kısa mesafede taşıma/kullanma/reenjeksiyon yapılması yani yerindelik ve kaynağa yakınlık gerekliliği gerekmekte olduğu, MTA tarafından yapılan çalışmalar ile kaynak ve ruhsatların belirlendiği yerlerin şuan çalışılan alanlar içinde bulunduğu, Jeotermal enerjinin yenilenebilir olması için yeraltından çekilen sıcak suyun kullanımı sonrası yine aynı yeraltı rezervuarına reenjekte edilerek rezervuardaki su seviyesinin eksilmesini önlemek büyük önem arz ettiği, sonuç olarak meydana gelen kazalar sonucunda zarar gören bölgelerdeki üzüm bağlarının hasar tespiti ve toprak verimliliği Tarım ve Orman İl Müdürlüğü tarafından yapılan çalışmalar ile belirlendiği ve ortaya çıkan rapor sonucunda zarar gören alanın ileriye dönük vereceği ürün ve kullanım hakkı bedellerinin tahsil edildiği,

Belirtilmiştir.

